

Päivi Varpasuo
31.3.1996 Vihti

Arvoisat kutsuvieraat,
hyvät Vihti-Seuran jäsenet

Vihti-Seura on yhtenä yli satavuotiaan kotiseutuliikkeen jäsenenä 50-vuotiaanakin vielä nuori. Seura perustettiin aikana, jolloin toinen maailmansota oli juuri päättynyt, kansanhuolto, kaikenlainen pula, säännöstely ja leipäkortit olivat totisinta totta. Kiinnostus oman kotiseudun historiaan, sen perinteeseen ja oman asuinseudun koko kuvan hahmottamiseen laajemmissa yhteyksissä nousi esiin myös siitä henkisestä murroksesta, jota sodasta kotiutuva Suomi koki.

Ihmiset etsivät itselleen uusia toimintaväyliä poliittisesti ja aatteellisesti hyvinkin ahdistavissa oloissa. Vaikka aikaa heti sodan jälkeen voidaan kenties aatehistoriallisesti tulkita sulkeutuneisuuden ja sisäänpäinkääntyneisyyden ajaksi, nousi myös tästä omiin ympyröihin keskittymisestä toisaalta myönteisenä esiin kasvava kiinnostus oman kotiseudun kehittämiseen. Haluttiin herätellä ihmisiä huomaamaan omaan ympäristöön ja kulttuuriin liittyviä arvoja.

Päivälleen 50-vuotta sitten kokoontuivat herrat kunnallislautakunnan esimies Tuomo Nestori Heinänen, maisteri Martti Terho, kirjakauppias M. R. Kivipuro, tilanomistaja Uno Sirelius, huvilanomistaja Teudor Koskenniemi, pienviljelijä Kaarlo Ranta sekä opettajat Martti Pentti ja Reino Ollila perustamaan Vihdin Kotiseutu- ja Museoyhdistystä.

Kokoonkutsijat olivat julkaisseet ilmoituksen sunnuntaina 31.3.1946 Vihdin kunnantalolla klo 13 pidettävästä perustavasta kokouksesta peräti kahdessa paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä peräkaneettinaan lause: Toivotaan runsasta osanottoa pitäjän eri puolilta.

Vaatimaton ilmoitus ei tuonut paikalle runsaita joukkoja, mutta edellä luetellut perustajajäsenet olivat sitäkin tunnetumpia nimiä alkavan yhdistyksen työn luonnetta ajatellen. Kaarlo Ranta jo yksistään omalla mittavalla ja uraa uurtavalla vihtiläisen perinteen keruutyöllä on lunastanut paikkansa koko suomalaisen kotiseututyön historiassa ja on ilman muuta yksi oman kotiseutumme merkkimiehistä.

Silloista ajan henkeä kuvaa hyvin Länsi-Uusimaassa julkaistun ilmoituksen vieressä ollut uutinen samalla viikolla tapahtuneesta Mauno Pekkalan johtaman vasemmistovoittoisen hallituksen muodostamisesta. Hallituksen tärkeimmäksi tehtäväksi otsikoitiin rauhan saavuttaminen. Seuraavaksi tärkeimmäksi ohjelmakohdaksi kyseisen uutisen mukaan Mauno Pekkalan hallitus ilmoitti: ”Sivistyselämän elvyttäminen ja puhdistaminen kiihkokansallisista ja epäkansanvaltaisista aineksista on viipymättä suoritettava.” Ainakin tuon sivistyselämän elvyttämisen osalta vihtiläiset olivat omalta osaltaan valmiita näin toteuttamaan hallituksen antamia yleisempiä suuntaviivoja.

Kansamme kulttuurin kehittäminen oli osa sitä jälleenrakennustyötä, johon meilläkin kaikki kansalliset voimat suunnattiin. Uuden Suomen pääkirjoituksessa 24.3.1946 ”Kulttuuripolitiikkamme tehtävistä” todettiin muun muassa seuraavaa:

Toisen maailmansodan jälkeen näyttävät kaikki kansat, niin suuret kuin pienetkin kiinnittävän erittäin suurta huomiota tieteellisen tutkimustyön edistämiseen ja käytännön soveltamiseen. Tämä liittyy kiinteästi sodan jälkeiseen jälleenrakennustyöhön. Luovan kulttuurityön tehostaminen on ajankysymys meilläkin. Suomalaisen kulttuuripolitiikan ensisijaisia tehtäviä on kehittää tieteellisen tutkimustyömme, taide-elämämme sekä opillinen ja teknillinen opetus- ja kasvatustoiminta sekä kansansivistystyömme sellaisiksi, että ne puolestaan edistävät kansamme henkistä ja aineellista nousua sodan luomasta kaaoksesta. Sen tulee lujittaa kansamme itsenäisyystahtoa ja valtiollisen vapauden

harrastusta sekä tervettä kansanvaltaa. Kulttuuripolitiikkaamme on pidettävä huoli myös siitä, että kansana täytämme velvollisuutemme yleisinhimillistä kulttuuria kohtaa antamalla siihen oman kansallisen panoksemme.

Tämä viidenkymmenen vuoden takaa tuleva viesti on perussanomaltaan juuri se pohja, jolle nyt kansainvälisyyteen avautunut ja huipputekniikkaan ja osaamiseen kurottautuva maamme on kuluneiden vuosikymmenien aikana hyvinvointinsa rakentanut.

Kotiseututyömme on käynyt läpi merkittäviä muutoksia. Perinteen tallentamisessa, museoesineiden keräämisessä, murteen tutkimuksessa ja koko laajassa kotiseututyön kentässä ollaan tultu myös Internet-aikaan. Maamme vanhimmalla kotiseutuyhdistyksellä, 102-vuotiaalla Lohjan Kotiseutututkimuksen Ystävillä on jo oma Internet- kotisivunsa, jossa kerrotaan yhdistyksen viimeisimmistä saavutuksista. Niin murr sanoja kuin paikannimiämmekin käsitellään jo atk-pohjaisina tietokantoina jne.

Kuitenkin tämän päivän kotiseututyön ydin on sama kuin viisikymmentä tai sata vuotta sitten: omien juurien löytäminen, oman paikallisen ja kansallisen identiteetin ymmärtäminen ja arvostaminen ja sen avulla myös kestäväällä tavalla osallistuminen omalla panoksellamme kansainväliseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen.

Tänä vuonna Euroopassa puhutaan kansalaisten Euroopasta. Mitä muuta tämä kansalaisläheisyys tai subsidiariteetti on kuin sitä, että kansainvälisenkin korkean tason yhteistyön pohjana ja juurena nähdään juuri ihmisten välitön asumisympäristö, hänen lähipiirinsä, asuinalueensa, kotiseutunsa ja siltä tasolta nouseva yhteistyö ja päätöksenteko.

Kotiseututyöllä, ihmisten omalla kiinnostuksella omasta lähiympäristöstään ja sen kaikista osatekijöistä on keskeinen sija valmistautuessamme myös paljon laajempiin yhteistyökuviioihin. Pitäjän historioiden kirjoittaminen, arkeologisten kaivausten suorittaminen, muinaisten kansainvälisten yhteyksien osoittaminen, kotiseutututkimusten julkaiseminen ja oman kotiseudun tuntemuksen kaikinpuolinen lisääminen ovat niitä kulmakiviä, jolta perustalta me oman taustamme tietäen voimme täyspainoisesti osallistua myös siihen eurooppalaiseen yhteistyöhön, joka myös rakentuu vuosisataiseen tai -tuhantiseen yhteiseen kulttuurihistorialliseen pohjaan.

Sisu, sauna ja Molotovin cocktailit olivat aikoinaan suomalaisten kansainväliseen kielenkäyttöön tuomia sanoja. Nyt niitä ovat muumit ja tuotemerkit niin kuin Vaisala, Rapala tai Nokia.

Nimet saattavat muuttua, mutta asiat pysyvät perusteiltaan samoina. Nykyaikainen kotiseututyö kykenee tänä päivänäkin antamaan meille hyvät eväät yhteisen historiamme ja yhteisen taustamme tuntien osallistua oman kotiseutumme, maamme ja koko kansainvälisen yhteisön rakentamiseen.

Tervetuloa tähän Vihti-Seuran viisikymmenvuotisjuhlaan!